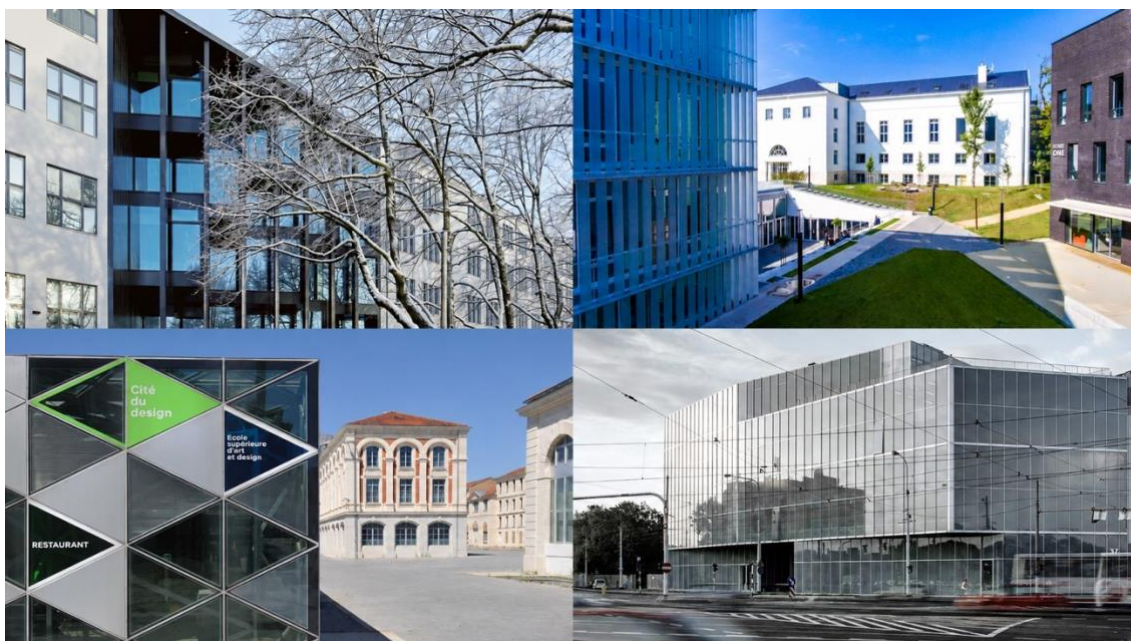

EVROPSKI PRIMERJALNI STANDARDI ZA NOVOGRADNJO UL ALUO

**Primerjava prostorskih, infrastrukturnih in institucionalnih
standardov izbranih javno financiranih akademij za področje
umetnosti in oblikovanja**

Strateška primerjalna študija – delovno gradivo | različica 1.0 | januar 2026

Namen in status dokumenta

Dokument primerja UL ALUO z osmimi evropskimi javnimi oziroma javno usmerjenimi visokošolskimi institucijami na področju umetnosti in oblikovanja. Njegov namen je strateško argumentirati pripravo nove stavbe UL ALUO na Roški in pokazati, kakšni prostorski, tehnični, raziskovalni in javni standardi se uveljavljajo pri primerljivih akademijah.

Pomembno metodološko opozorilo

Podatki o površinah, zaposlenih in proračunih med državami niso vedno računovodsko ali prostorsko enako definirani. Ponekod gre za neto uporabno površino, drugje za celoten kampus ali samo novo investicijo. Zato dokument ne obravnava posameznega količnika kot zakonski normativ, temveč kot primerjalni razpon in dokaz o ravni infrastrukturnih ambicij.

Legenda zanesljivosti

A – visoka zanesljivost	uradni letni izkaz, uradna spletna stran institucije ali uradna projektna dokumentacija; praviloma naveden tudi letnik podatka.
B – primerljiva, vendar omejena	uradni ali verodostojen arhitekturni vir, vendar z drugačnim letom, prostorskim obsegom ali definicijo.
C – orientacijska	sekundarni vir ali približek, uporaben za kontekst, ne pa za formalno investicijsko odločanje.
n/p	podatek ni javno objavljen oziroma ga ni bilo mogoče zanesljivo konsolidirati v primerljivi obliki.

Primerjalna analiza izbranih institucij

- Estonian Academy of Arts – EKA (Tallinn, Estonija)
- Burg Giebichenstein Kunsthochschule Halle (Halle, Nemčija)
- Academy of Fine Arts and Design – VŠVU/AFAD (Bratislava, Slovaška)
- Moholy-Nagy University of Art and Design – MOME (Budimpešta, Madžarska)
- École supérieure d'art et design de Saint-Étienne – ÉSADSE (Saint-Étienne, Francija)
- ISIA Pescara (Pescara, Italija)
- Escuela de Arte y Superior de Diseño de València – EASD València (Valencia, Španija)
- Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu (Wrocław, Poljska).

Kazalo

4	1. Povzetek
6	2. Metodologija in omejitve primerjave
7	3. Izhodišče: UL ALUO
8	4. Primerjalna podatkovna matrika
11	5. Trije ključni referenčni modeli
14	6. Profili drugih primerljivih institucij
19	7. Prostorski scenariji za UL ALUO
20	8. Priporočila za novo stavbo
22	9. Predlog nadaljnjih korakov
23	10. Viri

1. Povzetek

1.1 Zakaj prav te institucije

Izbor združuje manjše nacionalne akademije, regionalno vodilne umetniške šole in institucije, ki so v zadnjih dveh desetletjih prenovile ali na novo zgradile specializirano infrastrukturo. Ključna skupna značilnost ni identična velikost, temveč podobna naloga: izvajanje prostorsko zahtevnih umetniških in oblikovalskih programov, povezovanje delavnic z raziskovanjem ter javno delovanje v mestu. Kljub temu so bile izbrane tudi na podlagi primerljivega števila študentov in zaposlenih, podobnosti programov ter primerljivih finančnih okvirov delovanja.

Primerjava vključuje tri posebej močne referenčne modele. EKA kaže, kako lahko relativno majhna nacionalna akademija s kompaktno novo stavbo konsolidira študij in izboljša interdisciplinarno sodelovanje. MOME kaže učinek strateške državne investicije, ki umetnost in oblikovanje poveže z inovacijami, raziskovanjem in ustvarjalnimi industrijami. ÉSADSE pa kaže, kako lahko umetniška šola postane jedro širšega urbanega in oblikovalskega ekosistema.

507* študentov UL ALUO - osnovna primerjalna baza	92 zaposlenih ob koncu 2025	3 ključni referenčni modeli	8 primerljivih evropskih institucij
--	--	--	--

* Opomba: projekcija za leto izgradnje in selitve v novi objekt (2031) je: 550–600 študentov, 140 zaposlenih

1.2 Ključne ugotovitve

- Pri štirih institucijah, kjer je mogoče dovolj zanesljivo povezati površino in število študentov, se razpon giblje od približno 10,7 do 33,9 m² na študenta. Razlike izhajajo tudi iz različnega prostorskega obsega podatkov. Primerjave pa jasno izpostavljajo velik delež ateljejev, delavnic, laboratorijev, skladiščnih, logističnih in servisnih površin, ki jih zahtevajo umetniški in oblikovalski študijski programi.
- Kompaktni model EKA dosega približno 10,8 neto m² na študenta. Ta vrednost je uporabna kot spodnja primerjalna meja za zelo učinkovito organiziran, centraliziran urbani objekt, ne pa kot optimalni cilj za rast in širšo raziskovalno ambicijo UL ALUO.
- MOME in ÉSADSE kažeta višjo infrastrukturno ambicijo: približno 24,8 oziroma 33,9 m² na študenta. Pri obeh površina vključuje tudi javne, raziskovalne, inovacijske in ekosistemske funkcije, kar je pomembno za razumevanje vloge nove stavbe kot razvojne infrastrukture.
- Delavnice in laboratoriji niso dodatek k študiju, temveč jedro pedagoškega modela. Obravnavani referenčni kampusi imajo centralno upravljane in med programi deljene tehnične platforme, hkrati pa dovolj disciplinarno specifičnih prostorov za kontinuirano delo.
- Konsolidacija na eni lokaciji poveča stik med oddelki, znižuje logistične izgube, izboljša varnost, omogoča skupno uporabo drage opreme ter ustvarja jasnejšo javno identiteto akademije.
- Pri več primerljivih institucijah je investicija v akademijo razumljena kot naložba v mesto, kulturno produkcijo, raziskovanje in ustvarjalno gospodarstvo - ne zgolj kot reševanje prostorske stiske visokošolske članice.

1.3 Kaj to pomeni za UL ALUO

Za 507 študentov, ki predstavljajo primerljivo jedro trenutnega študija UL ALUO, bi razpon 18–22 neto m² na študenta pomenil približno 9.100–11.150 m² neto uporabnih površin. Ob okvirnem faktorju

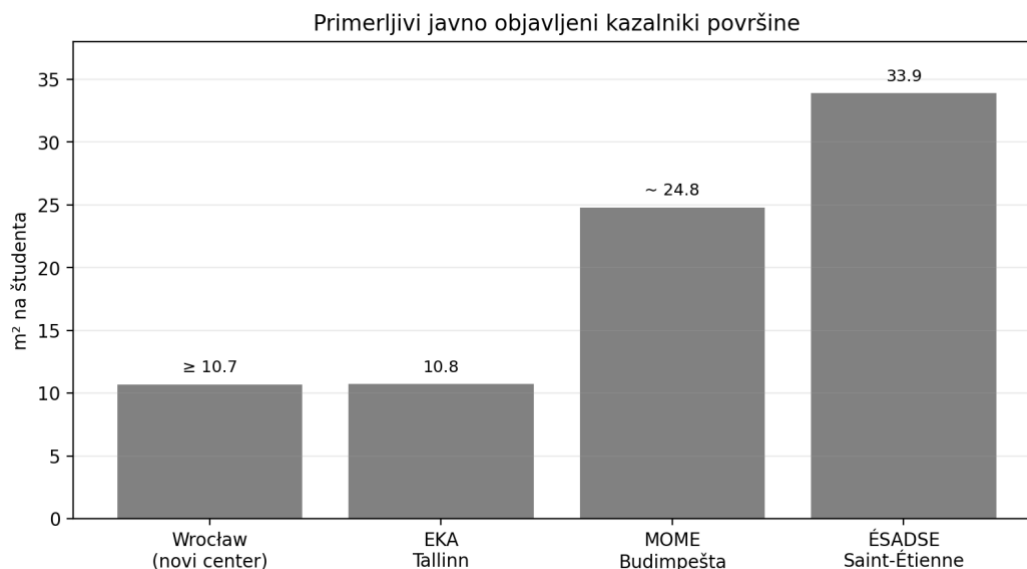
bruto/neto 1,35–1,50 to pomeni približno 12.300–16.700 m² bruto stavbne površine. Razpon je scenarijski in mora biti v arhitekturnem programu preverjen glede na rast, število zaposlenih, zbirke, skladišča, javne programe, raziskovalne projekte ter tehnične in servisne zahteve (projekcija za leto 2031 je: 550–600 študentov, 140 zaposlenih).

Predlagani scenarijski razpon

Primerjalni podatki kot smiselno izhodišče za nadaljnje preverjanje kažejo razpon 18–22 neto m² na študenta. Končni prostorski program mora upoštevati dejansko strukturo študijskih področij, rast števila uporabnikov, raziskovalne in javne programe, zbirke, skladišča ter tehnične in servisne zahteve.

1.4 Predlagane prioritete

1. Vzpostaviti osrednje, skupno in profesionalno podprto jedro delavnic, laboratorijev, depojev za materiale in digitalno opremljenih prostorov.
2. Zagotoviti dovolj velik delež stalnih oziroma polstalnih študentskih ateljejev in projektnih prostorov, ne le urniških učilnic.
3. Ločiti čiste in nečiste procese, hrupne in mirne cone ter urediti odsesovanje, požarno varnost, akustiko, visoke nosilnosti, servisni dostop in skladiščenje.
4. Vzpostaviti javno pritličje z galerijami, avditorijem, knjižnico/materialnico in prostori za sodelovanje z mestom, kulturo in gospodarstvom.
5. Predvideti raziskovalne in doktorske prostore ter projektne sobe, ki omogočajo razvoj umetniškega raziskovanja in mednarodnih projektov.
6. Oblikovati fleksibilen, modularen in nizkoogljčen objekt, ki ga bo mogoče prilagajati spremembam medijev, tehnologij in študijskih metod.

Slika 1. Javno dostopni prostorski količniki. Pri Wrocławu je prikazana le površina novega centra, zato je vrednost označena kot minimum; pri MOME je število študentov približek.

2. Metodologija in omejitve primerjave

2.1 Zajem podatkov

Podatki so bili zbrani iz uradnih spletnih strani institucij, letnih in finančnih poročil, projektnih predstavitev arhitekturnih investicij ter – kadar uradni podatek ni bil objavljen – iz verodostojnih sekundarnih virov. Prioriteta je bila dana podatkom iz obdobja 2022–2026. Ob vsakem podatku, kjer je to pomembno, je naveden letnik ali kvalifikacija, npr. »samo novi center« ali »načrtovana investicija«.

2.2 Primerljivost površin

Največja metodološka omejitev je definicija površine. Neto uporabna površina izključuje del komunikacij in konstrukcij, bruto površina pa jih vključuje. Nekatere institucije objavijo površino celotnega kampusa, druge le nove stavbe. Količnik m² na študenta je bil izračunan samo tam, kjer je bilo mogoče smiselno povezati oba podatka; izračunani količniki so zaokroženi na eno decimalno mesto.

2.3 Delavnice, laboratoriji in ateljeji

Število specializiranih prostorov je pogosto odvisno od načina poimenovanja: ista institucija lahko ločeno šteje delavnico, laboratorij, studio, tehnično platformo ali učilnico. Kjer ni uradnega konsolidiranega seznama, dokument podaja opis sistema oziroma preverljivo spodnjo mejo in tega ne pretvarja v navidezno natančno število.

2.4 Proračuni

Letni proračuni so najmanj primerljiva kategorija. Razlikujejo se računovodska leta, obseg vključenih investicij, status ustanove, financiranje nepremičnin in knjiženje evropskih projektov. Zato sta v glavni tabeli prikazana predvsem zanesljiva primera UL ALUO in VŠVU/AFAD; pri drugih je uporabljen n/p, namesto da bi mešali institucionalni prihodek, državno dotacijo in investicijski program.

2.5 Branje rezultatov

Primerjalni standard ni normativ

Rezultati so strateška primerjalna podlaga, ki prikazuje razpon evropskih prostorskih in infrastrukturnih praks. Za investicijski program UL ALUO morajo biti pretvorjeni v podroben prostorski program, pripravljen skupaj z oddelki, tehničnimi sodelavci, strokovnjaki za varnost in arhitekturno ekipo.

3. Izhodišče: UL ALUO

507 primerjalno jedro študentov	92 zaposlenih konec 2025	49 visokošolskih učiteljev	€ 6,27 mio prihodki 2025
--	------------------------------------	--------------------------------------	------------------------------------

Opomba: projekcija za leto izgradnje in selitve v novi objekt (2031) je: 550–600 študentov, 140 zaposlenih

Poleg doktorskega študija UL ALUO na prvi in drugi stopnji izvaja programe slikarstva, kiparstva, konserviranja in restavriranja, industrijskega in unikatnega oblikovanja ter oblikovanja vizualnih komunikacij. Za primerjavo je uporabljeno jedro 507 študentov: 300 na prvi stopnji, 180 na drugi stopnji ter 27 doktorskih študentov, neposredno vezanih na področja UL ALUO. Projekcija za leto 2031 je: 550–600 študentov, 140 zaposlenih.

Status in leto ustanovitve	članica Univerze v Ljubljani; ustanovljena leta 1945.
Organizacija	5 oddelkov: slikarstvo, kiparstvo, industrijsko in unikatno oblikovanje, oblikovanje vizualnih komunikacij, restavratorstvo.
Študenti	507 primerjalno jedro (2025); 300 BA, 180 MA, 27 doktorskih študentov, neposredno vezanih na UL ALUO.
Zaposleni	92 ob koncu 2025: 49 visokošolskih učiteljev, 5 asistentov, 6 raziskovalcev, 32 strokovnih sodelavcev; dodatno približno 90 zunanjih izvajalcev.
Površina	n/p – obstoječe površine so razpršene med več lokacijami in javno niso konsolidirane v enoten primerljiv podatek.
Proračun / prihodki	€ 6.265.646,35 v letu 2025.
Mednarodna vpetost	92 partnerskih institucij Erasmus+ ter številna raziskovalna in umetniška sodelovanja.
Ključna prostorska težava	razpršenost lokacij, neustrezni in omejeni ateljeji/delavnice, logistične izgube ter nezmožnost polnega razvoja interdisciplinarnih, raziskovalnih in javnih funkcij.

3.1 Zakaj je konsolidacija ključna

- Umetniško in oblikovalsko izobraževanje temelji na dolgotrajnem projektnem delu, zato študent potrebuje prostor tudi zunaj urnika posameznega predmeta.
- Razpršene lokacije zmanjšujejo spontano sodelovanje med oddelki, podvajajo opremo in povečujejo časovne ter transportne stroške.
- Sodobne delavnice zahtevajo profesionalno upravljanje, varnostne režime, odsesovanje, ustrezne nosilnosti, skladišča in servisne poti, česar v improviziranih prostorih ni mogoče učinkovito zagotavljati.
- Nova stavba lahko združi pedagoško, raziskovalno in javno vlogo akademije ter postane ena ključnih kulturnih in ustvarjalnih infrastruktur Ljubljane in Slovenije.

4. Primerjalna podatkovna matrika

Tabele so razdeljene zaradi berljivosti. Vrednosti n/p pomenijo, da podatek ni bil javno dostopen v dovolj primerljivi obliki. Število prebivalcev je zaokrožen mestni kontekst, ne funkcionalna urbana regija.

Institucija	Država	Status	Ustanovitev	Mesto	Študenti	Zaposleni	Profesorji
UL ALUO	Slovenija	javna članica UL	1945	Ljubljana (~298.000)	507 (2025)	92 (2025)	49
EKA Tallinn	Estonija	javna nacionalna akademija	1914	Tallinn (~456.500)	1.144 (2023)	279 (2023)	20 (128 akademskih zaposlitev)
Burg Halle	Nemčija	javna deželna visoka šola	1915	Halle (~243.000)	1.109 (2023)	421 (2022)	47
VŠVU/AFAD	Slovaška	javna visoka šola	1949	Bratislava (~478.000)	691 (2024)	219 FTE (2024)	11 FTE
MOME	Madžarska	fundacijsko upravljana javno-poslanstvena univerza*	1880	Budimpešta (~1,68 mio)	~1.000	n/p	n/p
ÉSADSE	Francija	javni EPCC	1803 / sedanja struktura	Saint-Étienne (~172.000)	413 (2023/24)	60 učiteljev in asistentov	n/p
ISIA Pescara	Italija	javni AFAM inštitut	2016 (izvor 2009)	Pescara (~118.000)	140 (2023)	n/p	n/p
EASD València	Španija	javna višja umetniška šola ISEACV	1849 (izvor)	Valencia (~826.000)	n/p; 338 novincev 2024/25	n/p	n/p
ASP Wrocław	Poljska	javna državna akademija	1946	Wrocław (~674.000)	1.211 (2022)	n/p	n/p

* MOME od leta 2020 ni več neposredno državno upravljana univerza; vključena je zaradi obsežne javne investicije in nacionalne razvojne vloge na področju oblikovanja.

Institucija	Programska struktura	Ključna področja	Raziskovalna dejavnost	Mednarodna vpetost
UL ALUO	5 oddelkov; BA, MA, doktorski študij	slikarstvo, kiparstvo, restavracijsko, industrijsko in unikatno oblikovanje, vizualne komunikacije	raziskovalni programi, umetniško raziskovanje, doktorski študij	92 Erasmus+ partnerjev, Cumulus, ELIA
EKA Tallinn	4 fakultete; BA, integrirani, MA, PhD	arhitektura, oblikovanje, likovna umetnost, umetnostna kultura	močna razvojno-raziskovalna pisarna, doktorati, prototipiranje	~150 univerz; Cumulus, ELIA, EAAE, KUNO, CIRROS
Burg Halle	2 fakulteti; 20 študijskih programov	likovna umetnost in oblikovanje; širok nabor disciplin	umetniško in oblikovalsko raziskovanje, projektna kultura	mednarodne mreže in izmenjave
VŠVU/AFAD	14 pedagoških enot; BA, MA, PhD	od arhitekture in slikarstva do digitalnih umetnosti, oblikovanja in restavracijske	doktorski študij, umetniška in založniška dejavnost	Erasmus+ in mednarodni projekti
MOME	BA, MA, DLA; področja arhitekture, oblikovanja, medijev in teorije	produkt, moda, tekstil, grafika, fotografija, film, animacija, arhitektura	Innovation Center, raziskovalni in industrijski projekti	obsežna globalna partnerstva
ÉSADSE	pripravljalni program, DNA, DNSEP, tretji cikel	umetnost in oblikovanje z več magistrskimi usmeritvami	2 raziskovalni enoti / 5 ekip; Cité du design	55 partnerskih šol
ISIA Pescara	prva in druga stopnja oblikovanja	industrijsko, produktno in komunikacijsko oblikovanje	manjši projektno usmerjen inštitut	Erasmus+; podatek o številu partnerjev n/p
EASD València	visokošolski umetniški programi in magistri	grafično, produktno, notranje, modno, nakitno oblikovanje; fotografija, ilustracija	aplikativni projekti; raziskovalna struktura n/p	Erasmus+ in ISEACV mreža
ASP Wrocław	5 fakultet; 11 rednih in 5 izrednih programov	slikarstvo, grafika/mediji, kiparstvo, keramika/steklo, notranje in produktno oblikovanje	novi center povezuje aplikativne umetnosti in inovacije	Erasmus+ in mednarodne povezave

Institucija	Površina	m ² /študenta	Ateljeji, delavnice in laboratoriji	Zadnja večja investicija	Letni proračun / prihodki
UL ALUO	n/p; več razpršenih lokacij	n/p	n/p	novogradnja v pripravi	€ 6,27 mio prihodkov (2025)
EKA Tallinn	12.302 m ² neto	10,8	obsežen sistem skupnih specializiranih delavnic; natančen zbirni seštevek n/p	2018 - nova konsolidirana stavba	n/p
Burg Halle	n/p; 3 lokacije	n/p	20+ specialističnih delavnic; centralne lesne, kovinske, plastične in digitalne platforme	2015 - Mediatek; nov ateljejsko-delavniški objekt z več kot 3.000 m ² v izvedbeni pripravi	n/p
VŠVU/AFAD	n/p; 3 glavne stavbe + enota Kremnica	n/p	disciplinarne delavnice in digitalne platforme; zbirni seštevek n/p	postopne prenove; enotna zadnja velika investicija n/p	€ 10,87 mio prihodkov (2024)
MOME	24.784 m ² projektnega obsega	~24,8	MOME ONE in TWO: les, kovina, tekstil, materiali, grafika, foto, film, zvok, prostorsko oblikovanje, postprodukcija	2014-2019 - celovita prenova in širitev kampusa	n/p
ÉSADSE	14.000 m ²	33,9	6 tehničnih delavnic; materialnica ~3.500 vzorcev; mediateka 41.000+ enot	2009 - Cité du design	n/p; del skupnega EPCC
ISIA Pescara	n/p	n/p	n/p	pomembna nedavna kampusna investicija ni bila javno izkazana	n/p
EASD València	n/p; 2 lokaciji	n/p	najmanj 12 javno opisanih specialističnih delavnic/laboratorijev	zadnja celovita večja investicija n/p	n/p; financiranje v okviru ISEACV
ASP Wrocław	12.973 m ² - samo novi center	≥10,7	9 laboratorijev in 42 učilnic v novem centru	2012 - Center za uporabne umetnosti in inovacije	n/p

Opomba: znak ≥ pri Wrocławu pomeni, da količnik upošteva samo površino

5. Trije ključni referenčni modeli

Tri institucije niso izbrane zato, ker bi jih bilo mogoče neposredno kopirati, temveč ker vsaka ponuja drugačen strateški argument, ki sovпада z novogradnjo UL ALUO: konsolidacijo nacionalne akademije, državno razvojno investicijo in urbano-ekosistemsko vlogo.

5.1. Estonian Academy of Arts - EKA

Tallinn, Estonija | *kompaktna nacionalna akademija v novi stavbi*

Ključni podatki	1.144 študentov; 279 zaposlenih, od tega 128 akademskih; 20 profesorjev (2023).
Programska struktura	4 fakultete: arhitektura, oblikovanje, likovna umetnost, umetnost in kultura; BA, integrirani programi, MA in PhD.
Nova stavba	12.302 m ² neto; študij v novi stavbi se je začel leta 2018.
Prostorski količnik	10,8 neto m ² na študenta.
Delavnice	obsežen medoddelčni sistem specializiranih delavnic in laboratorijev; natančen zbirni seštevek ni objavljen.
Mednarodnost	približno 150 partnerskih univerz; Cumulus, ELIA, EAAE, KUNO, CIRRUS.

Zakaj je referenčna za UL ALUO?

EKA je najbližji dokaz, da je nova, centralizirana stavba lahko transformacijski projekt za manjšo nacionalno akademijo. Adaptacija industrijskega kompleksa je povezala prej razpršene programe, povečala vidnost institucije in omogočila skupno uporabo tehničnih prostorov. Njen količnik je relativno kompakten, zato je uporaben kot opozorilo: prostorska učinkovitost je dosegljiva, vendar zahteva zelo skrbno organizacijo, souporabo in aktivno upravljanje.

Ključna ugotovitev: konsolidacija mora biti pedagoški in organizacijski projekt, ki interdisciplinarnost podpira s skupnimi jedri, kratkimi potmi, deljenimi projektnimi prostori in dovolj veliko tehnično infrastrukturo.

5.2. Moholy-Nagy University of Art and Design - MOME

Budimpešta, Madžarska | strateška javna investicija v kreativne industrije in raziskovanje

Ključni podatki	približno 1.000 študentov; primerljiv aktualni podatek o zaposlenih in profesorjih n/p.
Programska struktura	arhitektura, oblikovanje, mediji in teorija; BA, MA in DLA.
Razvoj kampusa	celovit razvoj 2014-2019; projektni obseg približno 24.784 m ² .
Prostorski količnik	približno 24,8 m ² na študenta; zaradi približnega števila študentov in projektnega obsega je podatek orientacijski.
Infrastruktura	MOME ONE in MOME TWO združujeta delavnice in studije za les, kovino, tekstil, materiale, grafiko, fotografijo, film, zvok, prostorsko oblikovanje in postprodukcijo.
Raziskovalna vloga	Innovation Center, razvojni projekti in sodelovanje z industrijo; kampus vključuje javne in parkovne površine.

Zakaj je referenčna za UL ALUO?

MOME kaže, kaj se zgodi, ko država umetniško in oblikovalsko univerzo razume kot razvojno infrastrukturo. Investicija ni bila omejena na nadomestne učilnice, temveč je ustvarila celoten sistem za izobraževanje, raziskovanje, inovacije, prototipiranje in sodelovanje z gospodarstvom. Višji prostorski količnik odraža prav te dodatne funkcije.

Ključna ugotovitev: Investicijski argument naj ne temelji samo na odpravi sedanje prostorske stiske. Nova UL ALUO lahko postane nacionalna infrastruktura za umetniško raziskovanje, oblikovalske inovacije, kulturno produkcijo, materialne raziskave in sodelovanje z javnim sektorjem ter gospodarstvom.

5.3. École supérieure d'art et design de Saint-Étienne – ÉSADSE

Saint-Étienne, Francija | *umetniška šola kot del urbanega oblikovalskega ekosistema*

Ključni podatki	413 študentov in 60 učiteljev oziroma asistentov (2023/24).
Programska struktura	pripravljalni program, DNA in DNSEP na področjih umetnosti in oblikovanja ter tretjeciklični programi.
Kampus	14.000 m ² v okviru Cité du design; odprtje ključnega kompleksa leta 2009.
Prostorski količnik	33,9 m ² na študenta.
Tehnična in informacijska infrastruktura	6 tehničnih delavnic, materialnica s približno 3.500 vzorci ter mediateka z več kot 41.000 enotami.
Raziskovanje in mednarodnost	2 raziskovalni enoti / 5 ekip; 55 partnerskih šol.

Zakaj je referenčna za UL ALUO?

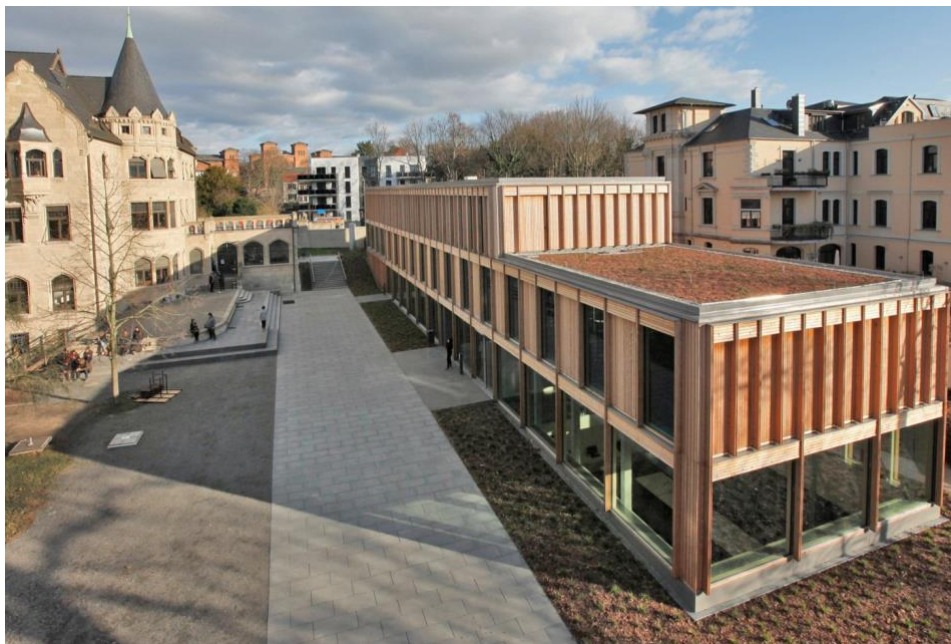
ÉSADSE je fizično in programsko integrirana v Cité du design. Šola ni izoliran izobraževalni objekt, temveč del platforme, ki povezuje bienale, razstave, raziskovanje, podjetja in urbani razvoj. Zelo visok količnik površine je zato treba brati kot ekosistemski standard: poleg študija vključuje prostore, ki ustvarjajo javni in razvojni učinek.

Ključna ugotovitev: Javni program nove UL ALUO mora biti prostorsko viden in vsakodnevno uporaben. Galerije, avditorij, odprta materialnica, knjižnica, projektni prostori in partnerstva lahko UL ALUO na Roški umestijo v kulturni zemljevid mesta ter povečajo učinek državne investicije.

6. Profili drugih primerljivih institucij

6.1. Burg Giebichenstein Kunsthochschule Halle

Halle, Nemčija

Obseg	1.109 študentov (2023); 421 zaposlenih (2022); 47 profesorjev.
Programi	2 fakulteti in približno 20 študijskih programov na področjih umetnosti in oblikovanja.
Kampus	3 glavne lokacije; skupna površina n/p.
Delavnice	več kot 20 specialističnih delavnic, vključno s centralnimi platformami za les, kovino, plastiko in digitalno izdelavo.
Investicije	Mediatheka, dokončana 2015; načrtovan nov ateljejsko-delavniški objekt približno 3.300 m ² , gradnja 2027-2030.
Relevantnost	dokazuje, da tudi že uveljavljena akademija potrebuje kontinuirano posodabljanje tehnične infrastrukture; načrtovani objekt je usmerjen prav v ateljeje in delavnice.

6.2. Academy of Fine Arts and Design – VŠVU/AFAD

Bratislava, Slovaška

Obseg	691 študentov; približno 219 FTE zaposlenih; 11 FTE profesorjev (2024).
Programi	14 pedagoških enot, od arhitekture, slikarstva in kiparstva do digitalnih umetnosti, oblikovanja, tekstila in restavracije.
Kampus	3 glavne stavbe v Bratislavi in dodatna enota v Kremnici; skupna površina n/p.
Proračun	prihodki 2024: € 10.867.771.
Investicije	v javnih virih ni bila identificirana enotna primerljiva velika konsolidacijska investicija v zadnjih letih; vidne so postopne prenove in opremljanje.
Relevantnost	zelo primerljiva programska širina in velikost, vendar prostorska razpršenost zmanjšuje njeno uporabnost kot infrastrukturni zlati standard.

6.3. ISIA Pescara

Pescara, Italija

Obseg	140 vpisanih študentov ob koncu 2023; podatki o zaposlenih in profesorjih n/p.
Status	javni visokošolski inštitut sistema AFAM; samostojna institucija od 2016, z izvorom v podružnici ISIA Roma iz leta 2009.
Programi	prva in druga stopnja oblikovanja, usmerjena v industrijsko, produktno in komunikacijsko oblikovanje.
Površina in infrastruktura	n/p.
Investicije	pomembna nedavna kampusna investicija v javnih virih ni bila izkazana.
Relevantnost	uporaben kot primer majhne specializirane javne institucije, ne pa kot močan infrastrukturni primerjalni standard za novogradnjo UL ALUO.

6.4. Escuela de Arte y Superior de Diseño de València

Valencia, Španija

Status	javna višja umetniška šola v okviru ISEACV; zgodovinski izvor v 19. stoletju.
Programi	grafično, produktno, notranje, modno in nakitno oblikovanje; fotografija in ilustracija; magistrski programi.
Obseg	primerljiv celotni vpis n/p; 338 novih študentov v študijskem letu 2024/25.
Kampus	2 lokaciji: Velluters in Vivers; skupna površina n/p.
Delavnice	najmanj 12 javno opisanih specialističnih okolij, med drugim digitalna izdelava, analogna fotografija, keramika, les, modelarstvo, nakit, sitotisk in visoki tisk.
Relevantnost	poudarja potrebo po širokem naboru disciplinarno specifičnih delavnic, vendar zaradi manjkajočih konsolidiranih podatkov ni primerna za količinsko prostorsko normiranje.

6.5. Academy of Fine Arts Wrocław

Wrocław, Poljska

Obseg	1.211 študentov (2022); podatki o zaposlenih in profesorjih n/p.
Programi	5 fakultet; 11 rednih in 5 izrednih programov.
Nova infrastruktura	Center za uporabne umetnosti in inovacije, odprt 2012; 12.973 m ² .
Prostorski količnik	najmanj 10,7 m ² na študenta, saj izračun vključuje samo novi center, ne celotnega kampusa.
Prostori	9 laboratorijev in 42 učilnic v novem centru.
Relevantnost	dokazuje velikost specializirane aplikativne infrastrukture; nova stavba je sama po sebi skoraj velikosti spodnjega scenarija za celotno UL ALUO.

7. Prostorski scenariji za UL ALUO

Scenariji izhajajo iz 507 študentov in so namenjeni strateški razpravi. Neto površina pomeni programirane uporabne površine; bruto razpon uporablja faktor 1,35-1,50, ki ga mora projektna skupina preveriti glede na zasnovo, komunikacije, konstrukcije in tehnične sisteme.

Scenarij	Neto m ² /študenta	Neto m ²	Okvirno bruto m ²	Interpretacija
Minimalni kompaktni	14-16	7.098-8.112	9.600-12.200	zelo učinkovita souporaba; omejena rezerva za rast; nevarnost hitrega ponovnega pomanjkanja prostora.
Strateški priporočeni	18-22	9.126-11.154	12.300-16.700	uravnoteži ateljeje, delavnice, raziskovanje in javni program; omogoča prilagodljivost in zmerno rast.
Ekosistemski / razvojni	22-25+	11.154-12.675+	15.100-19.000+	vključuje močne raziskovalne, inovacijske, razstavne in partnerske funkcije po zgledu MOME/ÉSADSE.

7.1 Predlagana funkcionalna razdelitev neto površin

Funkcionalni sklop	Delež	Utemeljitev
Študentski ateljeji in projektni studii	32 %	stalno in polstalno delo; dovolj velik del površine ne sme biti izključno urniško rezerviran.
Delavnice, laboratoriji in materialna infrastruktura	20 %	skupna tehnična jedra, disciplinarne delavnice, priprava materialov, servisne cone.
Učilnice, seminarji in digitalni prostori	10 %	prilagodljive učilnice, računalniške in hibridne učilnice.
Raziskovanje, doktorski študij in projektne sobe	8 %	raziskovalne skupine, mednarodni projekti, umetniško raziskovanje.
Javni program, galerije, knjižnica in materialnica	12 %	javno pritličje, razstave, avditorij, mediateka, zbirke in odprti programi.
Zaposleni in uprava	8 %	kabineti, skupni delovni prostori, sestanki, administracija.
Skladišča, logistika in tehnična podpora	10 %	materiali, dela, embalaža, odpadki, servis, varna dostava in manipulacija.

Predlagani deleži so programsko izhodišče, ne dokončni normativ. Posebej je treba preveriti prostorske zahteve posameznih smeri in upravnega dela stavbe.

8. Priporočila za novo stavbo

8.1 Atelje in studio kot osnovna pedagoška enota

- Ateljeji in studii morajo podpirati večtedensko in večmesečno delo ter varno puščanje del, modelov in materialov.
- Del prostora naj bo dodeljen letnikom ali programom, del pa fleksibilen za interdisciplinarne projekte in povečane obremenitve.
- Posredna svetloba, višina prostorov, nosilnost tal, akustika in možnost umazanega dela niso sekundarne arhitekturne lastnosti, temveč neposredni pedagoški pogoji.

8.2 Centralno tehnično jedro

- Skupne delavnice za les, kovino, plastiko/kompozite, digitalno izdelavo, tisk, fotografijo, avdiovizualno produkcijo in materialne raziskave naj bodo prostorsko povezane in profesionalno upravljane.
- Vzpostaviti je treba jasne režime usposabljanja, rezervacij, nadzora, varnosti in vzdrževanja; draga oprema brez kadrovske podpore ne ustvarja primerljivega standarda.
- Predvideti je treba neposreden servisni dostop, tovarno dvigalo, manipulativne površine, skladišča vhodnih materialov, začasna skladišča del ter urejeno ravnanje z odpadki.

8.3 Ločevanje procesov

- čiste in nečiste cone; suhi in mokri postopki; hrupni in mirni prostori;
- lokalno in centralno odsesovanje, varno shranjevanje kemikalij, požarne celice in nadzorovane temperature/vlaga tam, kjer to zahtevajo procesi;
- ločene poti obiskovalcev, študentov in materialne logistike, ne da bi stavba izgubila prostorsko odprtost in vizualno povezljivost.

8.4 Javni in urbani vmesnik

- Javno pritličje naj vsebuje razstavne prostore različnih meril, avditorij oziroma večnamenski prostor, knjižnico/mediateko, restavracijo in prostore za dogodke.
- Prostori naj bodo dostopni tudi izven jedra pedagoškega urnika in naj omogočajo gostovanja, festivale, konference, predstavitve ter povezovanje z lokalno skupnostjo.
- Arhitektura naj jasno komunicira javni značaj akademije, vendar naj ne izpostavlja občutljivih delavnic in ateljejev varnostnim tveganjem.

8.5 Raziskovanje in mednarodni projekti

- Rezervirati prilagodljive projektne sobe za časovno omejene raziskovalne in evropske projekte, gostujoče raziskovalce ter doktorske skupine.
- Vzpostaviti prostore za dokumentiranje, digitalizacijo, podatkovno delo, prototipiranje in predstavitev umetniškega raziskovanja.
- Predvideti gostujoče ateljeje in kratkoročne delovne prostore, saj mednarodna vpetost neposredno vpliva na kakovost in ugled akademije.

8.6 Trajnost, prilagodljivost in dostopnost

- robustna, popravljiva in dolgoživa gradnja; nizkoogljični materiali ter spremljanje porabe energije in materialnih tokov;

- modularne predelne stene, dovolj instalacijskih rezerv in konstrukcijski raster, ki omogoča spremembe brez dragih rekonstrukcij;
- univerzalna dostopnost, vključujoče sanitarije, prostori za počitek in skrb za psihofizično dobrobit uporabnikov;
- zunanje delovne površine, pokriti manipulativni prostori in krajinska zasnova, ki podpira pouk, dogodke in biodiverziteto.

Osrednji argument

Primerljive investicije kažejo, da stavba umetniške akademije ni običajna fakultetna stavba. Njena vrednost je v kombinaciji ateljejev, težkih in lahkih delavnic, raziskovalne infrastrukture, javnega programa, logistike in stalne možnosti ustvarjalnega dela. Zmanjševanje teh funkcij na raven standardnih učilnic bi pomenilo vsebinsko napačno investicijo.

9. Predlog nadaljnjih korakov

- Potrditi skupno izhodiščno populacijo uporabnikov: študenti po stopnjah, zaposleni, zunanji sodelavci, gostujoči študenti ter ciljne projekcije za 2035 in 2045.
- Izvesti popis vseh obstoječih prostorov in opreme po lokacijah, vključno z dejansko uporabo, zasedenostjo, neustreznostmi, varnostnimi tveganji in stroški logistike.
- Za vsak oddelek pripraviti seznam procesov in ne le prostorov: velikost izdelkov, trajanje dela, materiali, stroji, emisije, hrup, nosilnosti, skladiščenje in transport.
- Opredeliti skupne tehnične platforme ter razmerje med centralnimi delavnicami in specializiranimi oddelčnimi prostori.
- Določiti tri prostorske scenarije - minimalni, priporočeni in razvojni - ter za vsakega oceniti pedagoške posledice, investicijsko vrednost in življenjske stroške.
- Pridobiti uradna pojasnila primerljivih institucij za n/p podatke, predvsem bruto/neto površine, število tehničnega osebja, letni strošek upravljanja in dejanske kapacitete delavnic.
- V arhitekturnem natečaju oziroma projektni nalogi opredeliti merljive pogoje kakovosti: deleže površin, servisne poti, višine, nosilnosti, odsesovanje, akustiko, dnevno svetlobo, skladišča in faznost.

9.1 Predlagana vprašanja za neposredno preverjanje pri akademijah

- Katera površina je uradno navedena kot neto uporabna in katera kot bruto?
- Koliko študentov ima stalno ali polstalno delovno mesto v ateljeju?
- Koliko zaposlenih tehnikov upravlja delavnice in kakšen je njihov odpiralni čas?
- Kakšne so največje prostorske težave, ki so se pokazale po vselitvi v novo stavbo?
- Kolikšen delež objekta je namenjen skladiščem, logistiki in tehničnim prostorom?
- Kako so ločeni javni program, pedagoško delo in varnostno občutljivi procesi?
- Kakšni so letni stroški upravljanja in vzdrževanja specializirane infrastrukture?

10. Viri

Spletni viri so bili pregledani januarja 2026. Pri uradnih poročilih je v besedilu naveden letnik podatka. Fotografije so uporabljene izključno kot referenčno delovno gradivo.

UL ALUO - uradna spletna stran. [spletni vir](#) programi, organizacija, lokacije in novogradnja.

UL ALUO, Letno poročilo 2025. [spletni vir](#) študenti, zaposleni, prihodki in mednarodna dejavnost.

Estonian Academy of Arts - About / Quick facts. [spletni vir](#) študenti, zaposleni, profesorji, partnerstva.

Estonian Academy of Arts - New Building. [spletni vir](#) nova stavba, delavnice in projektne informacije.

Burg Giebichenstein Kunsthochschule Halle. [spletni vir](#) študijski programi, kampusi, delavnice in institucionalni podatki.

BauNetz - Mediathek Burg Giebichenstein. [spletni vir](#) investicija Mediathek.

Academy of Fine Arts and Design Bratislava. [spletni vir](#) organizacija, oddelki in lokacije.

VŠVU/AFAD - Annual Report 2024. [spletni vir](#) študenti in dejavnost.

VŠVU/AFAD - Financial Report 2024. [spletni vir](#) zaposleni in finančni podatki.

Moholy-Nagy University of Art and Design. [spletni vir](#) programi in institucionalni kontekst.

CĚH - MOME Campus Development. [spletni vir](#) površina, faze in infrastrukturni program.

Cité du design - ÉSAD Saint-Étienne. [spletni vir](#) študenti, površina, delavnice, raziskovanje in partnerstva.

ISIA Pescara. [spletni vir](#) programi in institucionalni podatki.

ISIA Pescara - Piano delle attività 2024/25. [spletni vir](#) vpis in razvojne dejavnosti.

EASD València. [spletni vir](#) programi, lokacije in delavnice.

Academy of Fine Arts Wrocław. [spletni vir](#) programi, zgodovina in infrastruktura.

10.1 Viri fotografij

EKA / Tõnu Tunnel. Vir Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0.

MOME / CĚH. Vir Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0.

Cité du design / C. Pierot. Vir Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0.

Burg Giebichenstein / Burghard Kunst. Vir Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0.

EASD València / Valencia Plaza. Vir Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0.

ASP Wrocław / Rob G. Vir Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0.